

## GEDRAG



### Onzindelijkheid

*Evaringen  
uit de praktijk van een  
kattengedragstherapeut*



In de top drie van gedragsproblemen waar we als gedragstherapeut voor gebeld worden, staat altijd weer onzindelijkheid: plassen of poepen buiten de kattenbak. Het komt dus erg veel voor, tot frustratie van menig eigenaar. Weer een plasje naast de kattenbak! En waarom is het bed steeds favoriet? Het is onhygiënisch, het stinkt en het kost tijd om het schoon te maken. Bovendien kan urine materialen uitbijten. We begrijpen goed dat dit een erg vervelend probleem is en helpen graag om het op te lossen. Daarmee bereiken we vaak goede resultaten.

Als er in huis geplast wordt, bepaalt een kattengedragstherapeut eerst of het om territoriaal gedrag gaat of om onzindelijkheid. Bij onzindelijkheid zien we vaker grote hoeveelheden urine op horizontale oppervlakken en de kat probeert het te begraven. Bij territoriaal gedrag wordt er recht naar achteren een klein beetje urine gespreid terwijl de kat staat. Vaak zie je dat het staartje wat trilt en dat er met de achterpootjes kleine stapjes worden gemaakt. De plek is vaak goed gekozen, zoals tegen de voordeur of glazen achterpui omdat daarachter de buurkat loopt. We zien in de praktijk ook weleens gedrag dat haaks staat op bovenstaande algemeenheden, bijvoorbeeld katten die staand urineren. Een gedragstherapeut kan een goede diagnose stellen ondanks dit soort tegenstrijdige gedragingen. In dit artikel gaan we alleen in op onzindelijkheid; plassen buiten de bak.

#### Oorzaken van onzindelijkheid

Als gedragstherapeut houden we een intakegesprek en lopen we met de eigenaar door het huis. We bekijken onder meer de plaatsen waar geplast wordt en de kattenbakken. Daarmee krijgen we meestal al een duidelijk beeld van het probleem. Onze ervaring is dat slecht kattenbakmanagement vaak een aanleiding is voor het doen van de behoeften buiten de kattenbak. Er zijn tal van aspecten die voor een kat onaangenaam kunnen zijn, zoals onprettig grit, een deksel op de bak of het moeten delen van een kattenbak. Ik heb in de praktijk ook een paar keer meegemaakt dat de kattenbak nooit werd verschoond. Deze eigenaren vulden alleen grit bij als er door het uitscheppen te weinig vulling overbleef in de bak.

Een gedragstherapeut kijkt vervolgens verder naar het probleem. Een kat kan een voorkeur hebben voor een specifieke plaats of voor materialen. Zo zie ik weleens dat katten alleen plassen op pasgewassen kleding. Ook kan er sprake zijn van een afkeer, denk aan een kat die op de kattenbak zit en er loopt iemand tegen de bak aan. Dat kan ertoe leiden dat de kat bang wordt voor zijn bak en de kattenbak niet meer wil gebruiken. Conditionering (leergedrag) speelt altijd een rol: een kat heeft ondertussen geleerd dat hij ook op een andere plaats zijn behoeften kan doen. Ook al pak je de oorzaak aan, dan nog kan door conditionering het plassen of poepen op een andere plaats blijven voortbestaan. Een gedragstherapeut kan helpen dit automatisme te doorbreken.

Daarnaast zien we regelmatig dat er een lichamelijk probleem ten grondslag ligt aan het probleemgedrag. Blaasontsteking en blaasgruis zijn bekende oorzaken. Terugkerende blaasontstekingen kunnen worden uitgelokt door stressoren in de omgeving. Katten zijn stressgevoelige dieren en willen de situatie graag controleren en voorspellen. Harde geluiden, vreemde mensen in huis die moeilijk te ontwijken zijn of een nieuwe kat erbij... dit kan allemaal stressvol zijn voor een kat.

#### Hoe ga je ermee om?

Het is allereerst van belang erachter te komen welke kat de boosdoener is. Er zijn katten naar het asiel gebracht terwijl het probleem gewoon bleef bestaan. Dan bleek dus een onschuldige

kat te zijn herplaatst. Als er meer katten in huis leven adviseren we om een camera op te hangen om erachter te komen om welk dier het gaat.

Vervolgens is een dierenartsbezoek belangrijk. Als er een medische oorzaak is voor de onzindelijkheid dan lost gedragstherapie niks op. Laat de urine daarom controleren. Zie het kader voor tips om de urine op te vangen. Als een lichamelijk probleem is uitgesloten of behandeld, dan komt het gedragsmatig aspect aan bod.

Een gedragstherapeut voor katten zal precies die oplossingen voorstellen waardoor het probleem verholpen wordt. Daardoor blijf je niet maandenlang aan het tobben, met als gevolg frustratie als het niet opgelost wordt én het maken van allerlei kosten. Een eerste voorwaarde is het optimaal maken van de kattenbak en de ruimte waar deze staat: de grootte van de bak, of deze een deksel of klep heeft of niet, het soort grit... allerlei factoren kunnen van invloed zijn op hoe prettig een dier de kattenbak vindt. In het kader staan factoren die voor de meeste katten als aangenaam worden ervaren. Vaak ruiken dieren een oude plasplek en blijven ze die plaats daarom opnieuw gebruiken. Het schoonmaken van die plek is een volgende vereiste. We kunnen tevens adviseren de favoriete mat weg te halen of aanraden dat je dier niet meer in de ruimte wordt toegelaten waar hij steeds plast of poept. Mogelijk is het nodig de functie van de plekken waar geplast of gepoept wordt te veranderen door er een voer- of rustplaats van te maken. Kortom: we hebben een heel arsenaal aan mogelijkheden om de onzindelijkheid te stoppen.

#### Niks aan te doen?

Als je eigen aanpak niet helpt, schakel dan zo snel mogelijk een gedragsdeskundige in. Als eigenaar ben je vaak blind voor je eigen omgeving. Een buitenstaander ziet wat eraan kan schelen, zie de casus van Annie in het kader.



Corine Vos heeft een eigen praktijk als gedragstherapeut voor katten. Ze is aangesloten bij Tinley Gedragstherapie voor Dieren en schrijft regelmatig artikelen over kattengedrag op basis van wetenschappelijke inzichten.

Vaak zeggen mensen dat er niks aan onzindelijkheid te doen is. Daardoor bestaat het gedrag soms al jaren achter elkaar. Dat is jammer, want hoe langer het probleemgedrag bestaat, hoe normaler het wordt voor een kat om de behoeften buiten de kattenbak te doen. Een kattengedragstherapeut heeft manieren om dit te helpen doorbreken. Het voordeel is dat we snel zien wat er aan de hand is doordat we zoveel ervaring hebben. We hebben ook veel creatieve ideeën om het probleem aan te pakken. Elke situatie is anders, dus we geven advies op maat. Met gedragsbegeleiding is er altijd sprake van een verbetering van het welzijn van jouw kat.



#### Casus: Annie:

Franka belde me tijdens haar zwangerschap op. Annie plaste al sinds ze haar in huis had, zo'n 3,5 jaar, op de mat van de badkamer. Natuurlijk had ze eerst geprobeerd de mat weg te halen, maar dan werd er op de badkamervloer geplast. Franka wilde niet naast de poepluiers van haar baby ook nog de plas van Annie moeten opruimen. Kortom: er moest wat gebeuren! Tijdens het consult bleek dat Annie een vrij schrikachtige kat is. De kattenbakken stonden naast de wasmachine in de bijkeuken. De bijkeuken werd begrensd door de badkamer, de keuken en de deur naar de tuin. Er werd dus veelvuldig door de bijkeuken gelopen. Vanuit het perspectief van een poes die snel stress ervaart kan dit heel onrustig zijn. Naast de basisadviezen van goed kattenbakmanagement en dierenartsbezoek, was het advies ook om in de gaten te houden op welke momenten Annie de bak negeerde wat de omstandigheden op dat moment waren. Wat bleek? Het gebeurde elke keer als de wasmachine aanstond en Annie nodig haar behoeften moest doen. Ze durfde gewoonweg niet op de kattenbak naast die draaiende machine. De oplossing was daardoor snel gevonden: een andere plek voor de kattenbak. Nu draait de wasmachine alleen nog maar voor kinderkleertjes en niet meer voor de badkamermat!



#### Casus: Tijger:

Sinds Tijger bij Evelien kwam wonen in 2009 werd er buiten de bak geplast. Ze zag hem soms dralen voor bak, hij plaste staand en rende soms weg van de kattenbak nadat hij zijn behoeften had gedaan. Dit waren geen goede tekenen. Vooral de bank en het logeerbed waren het doelwit, dus ze durfde niet die fijne loungebank aan te schaffen waar je zo lekker op kunt hangen. Er waren genoeg kattenbakken op diverse plaatsen in huis, met goed grit dus Evelien begreep niet goed wat het probleem was. Nadat we een rondje door het huis hadden gemaakt en ik de kattenbakken goed had geïnspecteerd, vroeg ik door. Wat bleek? De bakken waren bijna altijd gevuld geweest met houtkorrels. Er werd niet elke dag uitgeschept en pas als er nog maar twee centimeter bedekking in de kattenbak lag werd de bak geheel schoongemaakt met alleen water. Puur door een juist kattenbakmanagement en aluminiumfolie neer te leggen op de plasplaatsen, werd het ellendige probleem verholpen. Evelien had niet verwacht dat de onzindelijkheid opgelost kon worden dus ze was erg opgelucht. Nu kon ze eindelijk de nieuwe bank aanschaffen die ze al jaren op het oog had!



#### Wat kun je doen?

- Ontdek welke kat onzindelijk is.
- Ga naar de dierenarts.
- Goed kattenbakmanagement.
- Schakel een gedragstherapeut in als dit niet helpt.

~'Onze ervaring is dat slecht kattenbakmanagement vaak een aanleiding is voor het doen van de behoeften buiten de kattenbak.'~



#### Goed Kattenbakmanagement

- Grote kattenbakken zonder deksel
- Aantal kattenbakken = het aantal katten plus 1
- Fijn, geurloos, klonterend grit
- Kattenbakken schoonhouden
- Kattenbakken op een rustige plaats



#### Urine opvangen

- Houd een pollepel onder het kontje tijdens het plassen.
- Doe strookjes plastic of plastic kattenbakkorrels in een schone kattenbak en zuig de urine op met een spuitje.
- Laat de urine bij de dierenarts opvangen als het thuis niet lukt.



Neem voor meer informatie contact op met Tinley Gedragstherapie voor Dieren op [tinleygedragstherapie.nl](http://tinleygedragstherapie.nl) of telefonisch via 0900-2020653.

